

Kétszeresére növelnék a buszjegyek árát Marosvásárhelyen

Késés és járatkiesések

Fotó: Nagy Tibor (archív)

Október végén bejelentették: 5 lejre emelkedne az autóbuszjegyek ára Marosvásárhelyen, ha a tanácsosok elfogadják az erről beterjesztett határozattervezetet – derül ki a helyi önkormányzat Facebook-bejegyzéséből. Vajon ez egyenesen arányos a járatok csökkentésével? Egyelőre drágulás nincs, kimaradás azonban egyre gyakrabban...

Marosvásárhelyen több mint tizenhárom év után tervezik emelni az autóbuszjegyek árát. Az új javaslat szerint több mint kétszeresére drágulnának a marosvásárhelyi buszjegyek. A helyi önkormányzat honlapján megjelent tájékoztatás szerint az áremelést a szolgáltató kérte, egyelőre még várják a tanács jóváhagyását. Városunkban egyébként 2011-ben emelkedett utoljára az autóbuszjegy ára, 1 lej 50 baniról 2 lejre.

Tasnády Ádám

(Folytatás a 2. oldalon)

Ne feledje idejében megújítani előfizetését! Ha előfizet, biztosan kézhez kapja, féláron, mint ha megvásárolná!

Haladnak a hídépítéssel

Gőzerővel dolgozik a kivitelező a 151 D jelzésű, Székelytompá-Ákosfalva-Nyárádtó megyei útvonalon épülő nyáradszentlászlói híd befejezésén.

2.

Túlhevült a pokol tüze

Káli István új kötete október végén került az olvasók elé. A Mentor Könyvek Kiadó újdonságát Markó Béla költő ajánlotta a marosvásárhelyi Studium Hub kávézójában jelen levők figyelmébe.

3.

Szabó Duci és a vásárhelyi háromkirályok

Élvezetes, varázslatos volt minden beszélgetés a legendás Székely Színház örökös tagjával, Szabó Ducival. Jó kedélyét a legnehezebb időkben is megőrizte, múltidéző, vidám történeteit csengő kacagásával elegyítette.

5.

Szolgáltatásaink:

- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupilatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 182-184. sz. (Fortuna). Tel: 0265/265-205
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/212-212
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

SZÍVBÁJ

NOVEMBER

16

SZOMBAT

Ma **ÖDÖN**,
holnap **HORTENZIA** és **GERGŐ** napja

Az év **321.** napja,
hátravan **45** nap

IDŐJÁRÁS

Változékony

Hőmérséklet:
max.: **5 °C**
min.: **-4 °C**

naptár

Isten éltesse!

HORTENZIA: a Hortensius római nemzetségnévből alkotott női név, jelentése kerti.

GERGŐ: eredete a germán Gerhard névből származik, jelentése bátor harcos.

VALUTAÁRFOLYAM
BNR: 2024. november 15.

1 €	4,9765 lej
1 \$	4,7057 lej
100 Ft	1,2243 lej
1 g arany	388,7340 lej

Haladnak a hídépítéssel

Végéhez közeledik a munka, két hét alatt befejezhető

Gőzerővel dolgozik a kivitelező a 151 D jelzésű, Székelytompá-Ákosfalva-Nyárád-tó megyei útvonalon épülő nyárádszentlászlói híd befejezésén. Helyszíni látogatásunkon jelentős haladást tapasztalhattunk, így joggal remélhetjük, hogy a kitűzött határidőre befejezik a munkálatokat, és a felújított építményt ismét használatba veheti a célközönség.

Miután a múlt hét folyamán is intenzíven folyt a munka, a hét végén már látványos szakaszban találtuk a kivitelezést: a híd teljesen fel van újítva, elkészültek az új mellékek, az átkelő felülete már le is van aszfaltozva, itt már csak az útjelzések hiányoznak, illetve a korlátok felszerelése és a déli felhajtó aszfaltozása maradt hátra. Ezzel párhuzamosan elkezdték a partvédelmi munkálatokat, a kőkosarak behelyezését a mederbe, amit az utolsó szakasz, a tereprendezési munkálat zár le. Így előreláthatólag a november végi határidőre átvehető lesz a létesítmény.

Amint arról többször is beszámoltunk, a beruházást tavaly májusban indították el, de egy hónap után kiderült, hogy valójában a híd állapota rosszabb, mint azt a felmérések mutatták, ezért új műszaki terveket kellett készíteni, azokat engedélyeztetni, így csak jelentős

csúszással, idén tavasszal láthattak hozzá a munkások a felújításnak. Ez sem a megrendelő Maros Megyei Tanácsnak, sem a kivitelezőnek nem róható fel, az utazók autóit és idegeit főleg a kialakított kerülőút gyakori rossz állapota tette próbára. (GRL)

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 72-es iroda, naponta 9–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0265/268-854.

Késés és járatkiesések

(Folytatás az 1. oldalról)

Ha az inflációt figyelembe vesszük, a 2011-es 2 lej mai értéke nagyjából 4 lej 53 bani.

Tatár Béla, a marosvásárhelyi közszállítási vállalat igazgatója kijelentette, hogy még az 5 lejes jegyekkel sem lehetne fedezni a kiadásokat! Elmondta: 2024-ben az utazás egy kilométeren 12 lej 60 baniba kerül, ami szinte kétszer annyi, mint 2020-ban, amikor egy kilométer csak 7 lej 46 baniba került. Hozzátette, a jelenlegi számítások szerint egy jegy 6 lej 82 baniba kellene kerüljön. (Feltételezem, ezzel olyan közszállításunk lenne, mint a kínaiaknak, még a másodperc is egyezne, de ez mellékes.)

Bevallom, enyhén szólva meglepődtem a 7 lejes áron. Nem voltam rest, kutattam az árak után... A fővárosból, vagyis Bukarestből, volt színész-évfolyamtársam a következőről tájékoztatott Facebook Messengeren:

„Egy jegy 3 lej, ami 1 és fél órát érvényes bármelyik járatra, ami az STB-hez (szerk. megj. Societatea de Transport București) tartozik (kvázi minden, kivéve a metró és a vonat, ami kivisz a reptérre).” Nagyszebenben is hasonló a helyzet – tette hozzá.

Egyébként, ha a 24pay alkalmazást kezdem böngészni, bizony igencsak magasnak minősül ez a marosvásárhelyi 5 lej, hát még a 7! Székelyföldön, pontosabban: Sepsiszentgyörgyön 2 lej 50 baniba kerül egy utazás – amennyiben a jegyet automatából vagy alkalmazáson keresztül vásárolja meg az utas, ha a sofőrnél kéri, ugyanaz a jegy 5 lejbe kerül. (Hogy miért drágább a sofőrnél a jegy? – fedje ezt a balladai homály...) Nagyváradon szintén 3 lej a jegy, ha a járműben vásárolja meg az ember, és ugyanennyi Kolozsváron is, leszámítva a papíralapút, ami 6 lej a buszon. Csíkszeredában 4 lej a jegy, nyugdíjasoknak 2 lej. Ha az utas SMS-üzenetben fizet, 0,80 és 1 euró

között mozognak az árak – már ahol van ilyen lehetőség.

Az új rendelet elfogadásával természetesen a bérletek ára is szinte duplájára emelkedne városunkban: az egynapos bérlet 5 lejről 15 lejre, a minden vonalra érvényes, ám fél hónapos bérlet ára 50 lejről 90 lejre emelkedne, a minden vonalra érvényes 1 hónapos bérlet 80 lejről 150 lejre, a jogi személyeknek ugyanez 100 lejről 180 lejre emelkedne.

„Ma Marosvásárhelyen már nem gyűlnak meg a buszok, modern, korszerű tömegközlekedéssel rendelkezünk” – nyilatkozta Soós Zoltán polgármester áprilisban. Egyetértek: a buszok újak (számunkra), tiszták, egyelőre a huligánok jóvoltából nincsenek kidekorálva különböző egyezményes jelekkel, nem esnek szét, halom a gondolataimat is „fedélzetem”, van légkondi, melegítés; egyszóval a mai tömegközlekedés Marosvásárhelyen civilizált, embernek való – csak hogy egyes já-

ratok olyanok, mint Columbo felesége; mindenki tudja, hogy van, de ritkán látjuk: például a 32-es, 6-os, 12-es. A minap, de ez egy példa a számtalan közül, közel egy órát álltam a megállóban (nem, nem Csiperkepusztán), de a 32-es nem érkezett meg. Már régen jelezték az ismerősök, hogy meg kell nézni a „programot” – most gondolhatják, én sem az éjszakai telepítikusra hagyatkoztam soha... A transportlocal.ro szerint a 32-es hétköznapokon, a Shopping City irányából a következő időpontokban indul: 07:30, 07:50, 08:10 és 08:40. A moovit.app ennyit sem ír, csak azt, hogy: „Frecvență (min) 20-30”, hétköznaponként 05:05-től 22:05-ig. Aztán úgy 20-30 percenként, mikor hogy sikerül. Ja, azért választottam ki ezt a fenti négy időpontot, mert én 07:43-kor értem ki a megállóba, és 8:38-kor hívtam taxit, ugyanis a 32-es járat 20-30 perces gyakoriságát elnyelte a huzat. Vagy érzécsalóság áldozat-

táv váltam, miközben Vásárhelyre költözött a délibáb a Hortobágyról, és indokolatlanul zúgolódtok körülöttem 8 ember, akik épp dolgozni siettek, és kénytelenek voltak drágábban, taxival városnézőbe indulni – akárcsak én, közel egyórányi várakozás után.

Egyébként nem ez az első alkalom, hogy közel egy órát várakoztam a megállóban, de ezúttal megtanultam: nem töltök el fölöslegesen 45 percet a -4 fokban, egyből taxit hívok, úgyis nagyok a kiadások... Legkevesebb 7 lejes jegyre lenne szükség, de egyelőre csak 5 lejre kellene emelni. 2 lejért pontosan, szép, új busz nem mindig tud jönni. Csak a munkáltatóink értsék meg, ha valaki minden második reggel elkésik... Ha nem, majd meggyünk a közszállítási vállalathoz fogalmistának vagy órának – csak hogy jó legyen a forgalom, s az indulás is időben történjen. És igen, tudom, hogy folyamatosan útkarbantartási munkálatokat végeznek,

nincs speciális buszsáv, kicsi a város, ötször annyi autó van, mint amennyi kéne, rengetegen nem ismerik a közlekedési szabályokat: például azt, hogy a busznak mindig elsőbbsége van. Elismerem, Soós Zoltán polgármester rengeteget tett, és még többet fog tenni ezért a városért – meghajtom előtte fejem! De ezek a fránya buszok!

Szóval hogyan lehet elérni munkába, egyelőre még 2 lejért, ha két járatot elvisz a novemberi friss huzat? Mert hajlandó vagyok 10 lejt is fizetni, csak ne kelljen 45 percet állnom azért, hogy később ügyi taxit hívjak... Mert a helyi tömegközlekedést szeretném támogatni, de egyre kevésbé sikerül. Ha a 2 lejes jegyekkel nem sikerül fedezni a kiadásokat, kimarad néhány járat? Mert így lehet spórolni? Mert igazán szeretnék tömegközlekedéssel utazni, mint ahogyan Kolozsváron is tettem. Ahol akkor még 2 lej 50 bani volt a jegy, elektronikus kijelző mutatta az autóbuszok érkezését, soha nem rohantam, mert 5 perc múlva jött a másik társasgépkocsi, és ha netán kiesett volna egy járat, a kivétől azonnal jelezték. Egy sokkal nagyobb városban, néhol keskenyebb utcákon (!), de mi tagadás, kialakított speciális sávokkal (!), 2 lej 50 baniért, ma ugyanazért a szolgáltatásért 3 lejt fizetnek. Mi egyből duplázni szeretnénk. Kis közösség nagy álmokkal?! Rendjén is van. De egyelőre itthon egy kilométert is rohánok, ha látom a jármű számát, hallgatok, ha arcomba csapja a járművezető az ajtót, kiállok 15 perccel hamarabb, hogy ne menjen el a busz, mert ugye „20-30 percenként jár, így kábé, mondjuk, nagyjából, hozzávetőleg, approximatív”, jegyet is vásárolok, főleg a vezetőtől, mert a kártyás leolvasó kicsit megy is meg nem is. Azt is tudom: Marosvásárhelyen hétvégén díjmentes bárki számára a tömegközlekedés! Én fizetek szívesen hétvégén is, akár 7 lejt, 10-et, csak hétköznap tudjak eljutni A-ból B-be a közzétett menetrend szerint, kevesebb mint 45 perc várakozási idővel.

Fotó: Nagy Tibor (archív)

NÉPÚJSÁG
ÖNÁLLÓ
MAROS MEGYEI NAPILAP
Kiadja az IMPRESS KFT.
FŐSZERKESZTŐ:
Karácsonyi Zsigmond
LAPSZERKESZTŐK:
Antalfi Imola
Benedek István

MUNKATÁRSÁK: Antalfi Imola, Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Mózes Edith, Kaáli Nagy Botond, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálósy Piroška, Vajda György. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Kiss Éva.
TÖRDELÉS: Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi.
FŐKÖNYVELŐ: Nagy Melinda. **REKLÁM-LAPTERJESZTÉS:** Madaras Éva Adrienn. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emilia.
Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, e-mail: reklam@e-nepujas.ro.
SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. Internet: www.e-nepujas.ro E-mail: nepujas@e-nepujas.ro
Telefon: titkárság: 0265-266-780 és tel/fax: 0265-266-270. Nyomda: Palatino.
A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.
Előfizetés a postahivatalokban, postásoknál és a szerkesztőségben: 0728-082-259.
Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15 óra, péntek: 9–14 óra, szombat, vasárnap: zárva.

6423578000076

ISSN 1220-3475 (print);
ISSN 1584-3238 (online)

SZERKESZTETTE:
NAGY MIKLÓS KUND

1658. sz., 2024. november 16.

Sok van, mi csodálatos...

Gyakran kiállítás pendíti meg bennem a szophoklészi mondást, legtöbbször a folytatással is kiegészítve, miszerint az embernél nincs semmi csodálatosabb. A marosvásárhelyi vár Szücsök bástyájában még megtekinthető 11. Nemzetközi Fotóművészeti Szalon is eszembe juttatta az Antigoné-monológót. Tudtak valamit ezek a klasszikusok. De a rendkívüli látványok mai megőrkítői is érdemesek a figyelemre. Mindent, ami szép, értékes, rendkívüli vagy éppen tipikus ezen a világon, igyekeznek kameráikkal rögzíteni. Persze azt is, ami cáfolja a görög gondolkodó szentenciájának második felét, de hát az is hozzánk tartozik, ami ember mivoltunk árnyoldalait jelenti. De hagyjuk a lamentálást máskorra, azt bármikor megtehetjük, van bajunk, hiányosságunk elég, maradjunk a lelkesedésnél, amit a Marx József Fotóklub kiállítása sok nézőből joggal kiváltott. Vagy a szóválasztás fokmérőjét méricskélve, inkább a dicséretnél, nem szerencsés, ha okkal, ok nélkül, mindenkor a maximalista szókészlethez fordulunk. Dicsérni viszont nyugodtan dicsérhetjük a szóban forgó Szalon felhozatalát. Volt miből válogatni, a vásárhelyi fotós alakulat régóta elérte, hogy megtisztelő a részvétel a rendezvényein, az itt kapott díj és elismerés pedig mintha még rangosabb lenne a másfelé szerzeteknél. Az ideai kitüntetésekre 43 országból 172 fotográfus pályázott, a közel 1300 képből 163 pályázó 300 felvé-

tét fogadta el az igényes zsűri. Ezekből 61 színes, illetve fekete-fehér fotót díjaztak, és ezek azok, amelyekkel a kiállításon találkozhat a közönség.

A szervezők ezúttal nem szabtak meg kötelező tematikát, mindenki arról küldött képet, amit a szíve, elméje sugallt, ebből adódóan is lett annyira változatos és érdekes a tárlat, hogy tényleg ámulhatunk rajta. Szinte minden világtáj megjelenik a falakon valamiképpen, van bőven egzotikum és honi, helyi sajátosság, kivételes szépségű táj és különleges épített örökség, közös életöröm és emberpróbáló helyzetek, tradíció és civilizációs vívmány, metaforikus szituáció és elképzelhető embermesék meg sok-sok más látnivaló, ami élményidézőn kibén-kibén más-más vagy éppen azonos gondolatokat gerjeszt. A sport dinamizmusa, a női test szépsége, kifejező ereje, a természet véletlenszerű képrajza, színképe, az építmények, struktúrák képezte furcsaságok, különös geometriák, állati létpillanatok ragadták meg a fotósokat, indították őket látványvadászatra. Hogy aztán végül mégiscsak az legyen a legérdekesebb számukra,

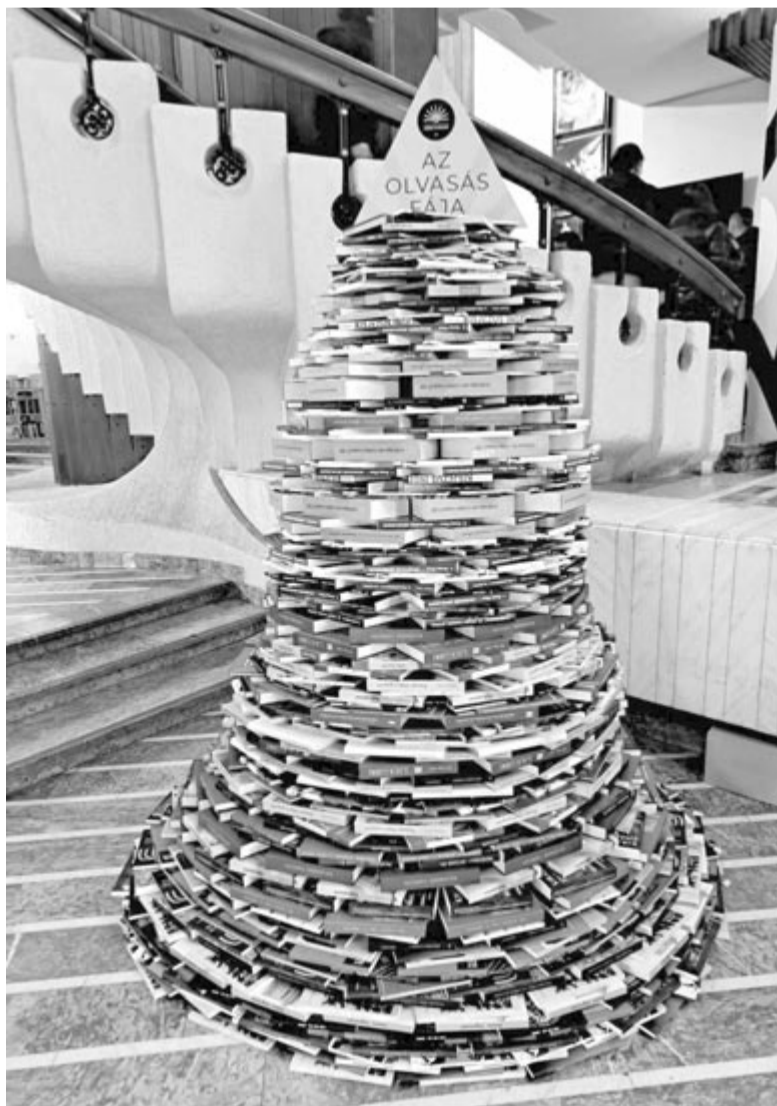

Victor Eugen Mihai – Vem Jármű című, FIAP Blue Ribbon díjas fotója

Forrás: a Szalon katalógusa

ami látszólag más és mégis emberi. Úgy hiszem, a nézők is erre a következtetésre jutottak, akár európai, akár ázsiai fotósok készítették őket hangtalan dialógusra. Nyilván élményszerűbb, ha a patinás várfalak közt nézzük ezt a díjazott képegyüttest, de a

fotóklub, legjobb hagyományaihoz híven, most is lehetővé tette, hogy elegáns, szép katalógusban is hozzájuthassunk, és amikor csak akarjuk, tetszés szerint élvezettel szemléljük a válogatást. Gratulálunk a létrehozóknak. (N.M.K.)

A 30. Marosvásárhelyi Nemzetközi Könyvvásár első napján

Túlhevült a pokol tüze Gondolatok Káli István új könyvéről

Káli István új kötete október végén került az olvasók elé. A Mentor Könyvek Kiadó újdonságát Markó Béla költő ajánlotta a marosvásárhelyi Studium Hub kávézójában jelen levők figyelmébe. A Túlhevült a pokol tüze című novellafüzér születésének körülményeiről a méltató és a szerző párbeszéde során tudhatott meg többet a hallgatóság. Káli részletet is felolvasott a kiadványból, majd dedikáció zárta a könyvpremiert. Mellékletünkben az október 29-én elhangzottakból közlünk szerkesztett részleteket.

Markó Béla:

Új könyve alapján nyugodtan kijelenthetem, Káli István hosszú évek óta egyfajta vállalt feladatot teljesít. Nem hiszem, hogy ő ezt így valaha kinyilatkozta volna, de a könyveiből én így látom. Igaz, önéletrajzi fogantatásuk is ezek a kötetek, akár elismeri István, akár nem. Abban a bizonyos mérnököcskében, aki főhőse, illetve narrátora ezeknek a novelláknak, felismerem azt a Káli Istvánt, aki egykor a marosvásárhelyi téglagyárban, majd ezeknek a novelláknak a történelmi idején már az akkori helyiipari vállalatnál dolgozott. Ott volt nem „kis mérnököske”, ahogy az író önróciával megnevezi, hanem egy nagyon is felelős mérnök. A „vállalt feladat” pedig az, aminek a teljesítésére nagy szükségünk van. Nekem ugyanis már hosszú ideje hiányérzetem az, hogy meglehetősen kesztyűs kézzel nyúlunk hozzá az 1989 előtti korhoz. Az úgynevezett rendszerváltás előtti időszakhoz. Nem olyan értelemben, hogy ne tudnánk könyörtelennek lenni, amikor titkosszolgálati dossziékról vagy hasonló ügyekről van szó, és helyes is, ha ebben könyörtelenek vagyunk, hanem úgy érve, hogy általában nem nyúlunk annak a rendszernek a mélyére. Nyilván arra gondolok, hogy többek közt az irodalomnak is tiszte lett volna, hogy fölmutassa azt a rendszert a maga igazi valójában. Összehasonlítási alapom is van, mert az utóbbi

években úgy adódott, hogy valamennyire belekóstoltam a román prózába, amely ugyanezt a világot mutatja be, és ez nagyobb céltudatossággal, sokkal könyörtelenebbül nyúl hozzá a kommunista rendszerhez. A Romániai Írószövetség Marosvásárhelyi Fiókjának kezdeményezésére van egy programunk kölcsönös román–magyar, magyar–román fordításokra, és több olyan román regényt is lefordítottunk, amelyeket maguk a bukaresti román írók ajánlottak. Ezek mind az említett korhoz nyúlnak hozzá, börtönélményekhez meg hasonló dolgokhoz, olyasmikhez, amik a második világháború után a rendszerváltásig elmenően váltak jelenséggé az országban. Ilyen volt az Ovidiu Genaru verseskötönyve, a Gabriel Chifu, Dan Şanta, Adrian Alui Gheorghe regénye, és még hozzátehetnénk azokat, akiket nem mi fordítottunk, akár Mircea Cărtărescut, akár Ştefan Bănuşcut, és még sokakat. Ez nem azt jelenti, hogy minálunk ezzel kapcsolatosan nincsenek fontos könyvek. Így vagy úgy érintőlegesen vagy közvetlenül erről a korról például Vida Gábor, Láng Zsolt, Zsidó Ferenc, a Magyarországon élők közül Tompa Andrea, Dragomán György, Bartis Attila, Szávai Géza említhető. Vannak fontos könyveink, de mégsem érzem bennünk azt a lendületet, indulatot, amely az utóbbi időben Káli István prózájára jellemző. Jó és fontos irodalmunk volt 1989 előtt, remekműveink is, de azt a kort igazság szerint az a szocialista realizmus jellemezte, amely mindenképpen hamis és rózsaszín képet nyújtott mindarról, amiben éltünk. Nagy István jó író volt annak idején, de amivel magasra emelték (A legmagasabb hőfokon), a szocialista realizmus mintapéldája. Az ilyen műveket mi még az iskolában is megkaptuk, többek közt Sadoveanu *Mitrea Cocorj* is. A jelek szerint valami gond a hővel, túlhevüléssel van. Káli István mostani könyve, a *Túlhevült a pokol tüze* szintén a

(Folytatás az 4. oldalon)

Túlhevült a pokol tüze

(Folytatás a 3. oldalról)

hővel foglalozik, de a Nagy István-féle „hőjelenség” fonákjával. Volt egy olyan novelláskötete is, aminek a címe: *Ki gyűjtött a kátlan alá?* Ráadásul a pokollal is problémái vannak. *Áll az ördög, s csodálkozik.* Meg a csodával szemben sem közömbös. Mert bizony, csoda volt a *Bizony, csoda!*, a Bethlen Anikó grófnővel folytatott beszélgetésének könyve. Szóval mindez együtt egy programnak tűnik, akkor is, ha az író ezt esetleg magának sem fogalmazta meg így. Megismertem tehát, én úgy hiszem, hogy ez egy program. Önéletrajzi vétetéssel fölmutatni azt a kort, és ezen belül Marosvásárhelyt. Ez nagyon fontos. Ezek marosvásárhelyi novellák. Nem marosvásárhelyieknek íródtak, mindenkinek szól, de vásárhelyi témák, marosvásárhelyi írások egytől egyig. Ahogy a korábbiak is, mint az egészen kiemelkedő regény, *A szemfényvesztett*, meg a *Klastrom utca kettő*, a szóban forgó sorozat darabjai, amelyek már a rendszerváltás után születtek, és mind arról szólnak, hogy mi történt velünk, hogyan történt. Ott van az a kérdés is, hogy a mai Marosvásárhely még az-e, amit fiatalon a magunkénak tudtunk, és olyan-e, amilyenek megismertük. Szerintem sajnos nem az. De ott van az a kérdés is, hogy mindannyiunk számára visszanyerhető-e ez az egykor még egy nagyon rossz rendszerben is teljes életet élő város. Nem akarom az új kötetben olvasható novellákat külön számlálni, a lényeg, hogy ez egy időrendi novellafüzér, az előzőek folytatása, és nagyon izgalmas, hogy egy Marosvásárhelyen belül is mikrokozmoszban, egy 2400 embert foglalkoztató helyiipari vállalatban történik minden. Felismerhető vagy éppen megnevezett személyek is vannak a kötetben. A novellafüzér ilyen szempontból kulcsregénynek is tekinthető. Találkozunk általunk is ismert nevekkel, városi, megyei funkcionáriusokkal, pártaktivistákkal, egyesek saját nevükkel szerepelnek ezekben a novellákban. A nyolcvanas évek történései jelennek meg benne, az abban a korban lealkonyuló várossal. Az utolsó

előtti novella a rendszerváltó vagy forradalmi, netán népfelkelő, államcsíny-december napjaiban játszódik, az utolsó pedig rá néhány hétre, és azt mutatja föl, hogy bizonyos dolgok megoldódtak, de az alapvető viszonyok változatlanok, folytatódnak, beleértve azt az állandó gondját is a mesélőnek, a mérnököcskének, hogy itt etnikumok élnek egymás mellett, és hogyan lehet ezt a viszonyt normalizálni, hogyan lehetne tényleg egyenlővé tenni az ittenieket.

Káli István:

A lényegre tapintottál. Főleg e háromkötetes novellafüzér-sorozat esetében volt bennem nagyfokú tudatosság. Ezt az szülte, hogy húsz évig ott éltem a legkülönbözőbb képzettségű, legkülönbözőbb lelkületű emberek között, akiknek az életét nyomasztotta az a fajta rendszer, amelyben nem lehettek önmaguk. Az emlékezetemben egyfolytában a felszínre kerültek a történetek, és úgy éreztem, hogy megszólaltattam e történetek bemutatására. A két regényemben igyekeztem kívülállónak bemutatni azt a kort, amelyikről írok, de ugyanezt nem voltam képes megtenni azokkal a történetekkel kapcsolatban, amelyeknek ismerője voltam, és sok esetben elszemvedője is. Az első címe, az *Áll az ördög, s csodálkozik* véletlenszerű volt, mert elképzelttem magamban, hogyan csodálkozna rá egy ember azokra a történetekre, amelyek az első novellafüzér-kötetben vannak. Azokban még a mérnököcskén igazán csak szemlélődőként van jelen, mert frissiben került be abba a közegbe, és frissiben tapasztalja meg, hogy mit jelent egyik-másik embernek az életét látni, érezni, és azzal együtt esetleg lüktetni is. A második kötet címválasztása, a *Ki gyűjtött a kátlan alá?* már tudatosan kapcsolódott az elsőhöz, mert éreztem, ahogy a történetek az emlékeimben felvetődnek, előtérbe kerülnek, és van valamilyen hangulati fokozódás abban, ahogy az emberek belekényszerülnek az egyre durvuló viszonyokba. Ahogy az életüket kénytelenek alárendelni ezeknek a viszonyoknak. És alkalmazkodni hozzájuk. Gondolkodniuk nem

A könyvbemutató szereplői a marosvásárhelyi Studium Hub kávézójában (balról): Markó Béla és Káli István

Fotó: N.M.K.

kell, nem is szabad, létezniük is csak egy minimális szinten szabad, csak azért, hogy valamiféle rabszolgákként teljesítsék mindazt, amit a hatalom velük kapcsolatban elképzelt. A harmadik kötetem már nyilvánvalóan oda vezetett, amiben igazából nem is reménykedtünk. Mert ki gondolta, hogy mindennek hirtelen ilyen határozott, erős és forradalmi következményei lesznek. Nekem még decemberben sem fordult meg a fejemben, hogy itt egyből ilyen drasztikus változások lesznek. Bár az ember tudat alatt ilyesmiben is reménykedhetett. A könyvszerkesztő Gálfalvi Ági mondta, és nagyon köszönöm a munkáját, hogy a zárónovella kezdőmondatában benne van, hogy „nem lehet tudni, becsapódás volt, vagy kirobbanás”, aminek a nyomán a kráter keletkezett. A '89 utáni kráter. Abból a szempontból, hogy ezek megélt történetek,

vagy legalábbis a képzeletemhez közel álló történetek mind a három kötetben, de főleg ebben az utolsóban, ilyen szempontból valóban kulcsnovellák. Mind a három kötetben minden novellának van valami valóságmagja. A fikció persze működik, mert hogy is lenne másképp, ha írónak képzelem magam, de volt mindig egy kiindulási pont, amit megragadva kibonthattam mindazt, amit a történet kapcsán el tudtam mondani. Nyilván nem tudtam teljesen kívülállónak megírni a szövegeket. Nem történet közben próbáltam beszélni a fejleményekbe, hanem valamilyen lelki hangulatban akartam felvezetni mindazt, ami megtörténhet az illető eset kapcsán, illetve mindazt, ahogyan egyik-másik szereplő viszonyulhat az adott helyzethez, a történéshez, a lehetséges fejleményekhez, a következményekhez, amelyek elkerülhetetlenek.

Úton-útfélen Szerb Antallal

Talán azért, mert mostanában gyakrabban és elérhetőbben csábít a napfényes Itália, abban is Toscana, Umbria, sűrűbben veszünk elő az *Utas és holdvilág* című varázslatos regényt. Az lehet a benyomásunk, hogy a korábbiaknál ellenállhatatlanabban szólít meg Szerb Antal. Mintha az írónak egyfajta reneszánsza lenne. Általánosíthatók-e vagy sem, nem tudom eldönteni, bennem viszont gyakran visszacseng mindaz, ami az ő különös, izgalmas, szellemi csemegékkel feldúsított írói világában történik. Egy aránylag friss olaszországi utazásunk emlékeire a minap rákódott egy szokatlanul sokrétű, a művészeteket gazdagon és harmonikusan összekötő előadás, a marosvásárhelyi Kultúrpalota Kistermében bemutatott *Szerb Antal legendája* című „látomásos” produkció élménye. Az emlékezetes estét a vásárhelyi Kultfeszt egyik főszervezőjének, Kádár Annamáriának köszönhetjük, aki újra meghívta városunkba Prieger Zsoltot, aki

A Szerb Antal legendája című előadás szereplői a marosvásárhelyi Kultúrpalota Kistermében (balról): Magyar Bori és Prieger Zsolt

Fotó: N.M.K.

Hamvas-műsorával tavaly már bizonyította, milyen különleges szuggesztivitással tud felidézni ilyen összetett alternatív életműveket. A jól ismert Anima Sound System együttes vezetője, a Szerb Antal Társaság nevű virtuális Facebook-csoport alapítója ezúttal is hamar bevonta kor- és szellemidéző búvkörébe a közönséget. Tökéletes összhangban előadótársával, a prózai betétekben is hiteles, kiváló énekes Magyar Borival lenyűgözően idézték fel a legendás regényíró, irodalomtörténész valóban is álomszerű, költői szürrealis univerzumát. Egy ilyen, rögzített hangfelvételekkel, zenével, élőbeszéddel, dallal, vetített

képekkel telített, akusztikus előadás sok hibalehetőséget rejt magában. Ezen az esten ilyesmi nem következett be, talán olykor a vetítés minősége nem érte el az élvezhető szintet, amit az erre alkalmatlan, pompás, de más rendeltetésű helyszín magyarázhat, egyébként hibátlanul működött a harmonikusan összedolgozó, ihletett páros. A minden szegmensére vonatkozóan pontosan kidolgozott produkció hatásos ritmusát szemvillanásnyira betartó szereplők meggyőzően tanúsították, hogy nemcsak a közvetítendő magvas gondolatokkal képesek azonosulni, hanem nagyszerű zenészek is, akik egymásra is folyamatosan fi-

gyelve igazodnak a téma igényelte ütemezéshez. A hallgatóság soraiban valószínűleg többen érezhették a Szerb Antallal való újratalálkozás örömét, de a diákok is örülhettek, hogy eljöttek az íróval való alkalmi ismerkedésre, legalábbis erre vallottak a humorra is nyitott eleven reakcióik. A napokban zajló marosvásárhelyi könyvvásár sikeres eseményei is igazolják, az ilyen művészet- és műfajtársító rendezvények üdítően hatnak a műsordömping monoton rengetegében. (N.M.K.)

Korondi Emese

az utazó visszavág

most leteszem a hátizsákom,
nem megyek sehova,
ülök csendben, a világot várom,
ahol én vagyok, jöjjön oda,
nézzen, ámuljon, kamerázzon,
én vagyok itt a panoráma,
aztán menjen el, visszavágyjon
és ne térjen vissza soha

kóbor gondolatok

a barangolást kisajátították a telefontársaságok,
jó volt pedig, mentél és éreztél, szabad vagy,
senki se tudta, merre jársz, épp egy időre csak,
de elszakadtak a kötéllekek, az voltál talán,
aki születésed előtt, vagy aki leszel haláloed után,
jó, a 127 óra óta a téma intő felhangot kapott,
de, hopp, az eszme-futtatásba épp beleillik ez is,
el-elbarangolsz és visszatérsz, újra meg újra,
minden alkalommal otthagysz magadból valamit,
így kerülsz át végül, lélekdarabról lélekdarabra,
a korlátlan barangolás prémiumcsomagba

Kincső és az Orbital Strangers Project

Vagy fordítva, úgy talán logikusabb a sorrend. Az elismert brandként működő budapesti fotós alkotópáros jött Marosvásárhelyre bemutatkozni a Bernády Ház közönségének; Aknay Csabának és Kotschy Gábornak, a márkanév megteremtőinek és felfuttatóinak köszönhető a *Kincső* című különleges fotókiállítás, amelyet a november 7-i megnyitón *Both Gyula*, a Marx József Fotóklub elnöke ajánlott a jelenlevők figyelmébe. A tárlat különlegességét mindenekelőtt az adja, hogy egyetlen alanya, modellje van, Kincső, akit egy fiktív roadmovie képein keresztül ismerünk meg. Aki viszont ott volt az eseményen, külön örülhetett a kedves meglepetésnek,

A tárlatnyitó szereplői a Bernády Ház emeleti galériájában (balról): Blénesi Kincső, Aknay Csaba és Both Gyula
Fotó: N.M.K.

személyesen is találkozhatott az ifjú színésznővel, Blénesi Kincsővel. Hallhatta vallomásait, beszélgethetett is vele a jó hangulatú rendezvény oldottabb perceiben. Persze, ha vallo-más, akkor kézzel írott szövegekre is hivatkozhatunk, az ihletett fotók, a méretes vizuális etűdök alatt a művész nő jellegzetes balra dőlt, szálkás kézírását olvashattuk arról, hogy milyen gondolatokat, érzelmeket váltott ki belőle a fotózás, amely szülőhelyétől, Gyergyószentmiklóstól új otthonáig, Budapestig vezető fizikai és lelki utazását igyekezett esszézerű összetettségben érzékelteni, metaforikus, lírai köntösben felmutatni.

Az Orbital Strangers nemzetközileg is komoly hírnévre tett szert, amint *Aknay Csaba* elmondta, sokféle volt – és remélhetőleg lesz még – kiállításuk, az alkalmazott fotográfia terén is sikerrel teljesítenek. Éveken át a magyar Forbes magazin vizuális arculatát formálták, és a filmszakma, a filmkészítés berkeiben is jól hangzó nevet vívtak ki maguknak. Standfotósként világsztárok körében is gyakran megfordultak. Ő is, akárcsak társa, *Kotschy Gábor*, aki most nem jöhetett el Vársárhelyre, egyénileg is kitartóan halad előre a pályán. Gazdag fotográfusi ténykedésük során kitűnt sajátos, modern világ-látásuk, ezt a művészfotózásban, a képzőművészeti igényű alkotásban is érvényesítik. Ilyen művészi koncepció jegyében született a Kincső-sorozat. A helyváltogatás, a kétlakosság lelki, érzelmi, hangulati megpróbáltatásait maguk is megtapasztalták, Aknay Hollandiában, Kotschy Angliában tartózkodott hosszabbban, majd tért haza Magyarországra. Alaposan megismerhették tehát azt a lelkiállapotot, amibe Kincső is beleszóppent eddigi pár pályakezdő esztendejében.

Blénesi Kincső neve a filmbarátok körében csenghet ismerősen. A többszörösen díjazott magyar rövidfilmben, Csoma Sándor *Casting* című alkotásában nyújtott teljesítményével váltott ki elismerést, díjjal is jutalmazták alakítását. Majd a mozivászonon is bizonyíthatott, a Fabricius Gábor rendezte nagyjátékfilmben, az *Eltörölni Frankot* című magyar produkcióban kapott fontos szerepet. A filmzés lehetősége átcsőszította az anyaországba, az otthonteremtés viszont többféle, elsősorban lelki megterheléssel jár. Itthon és otthon kettősségével kell mindenkinek megbirkóznia, megbarátkoznia. Nem könnyű folyamat, az érzékenyebb embereket jobban megviseli. Hogy ez Kincsőnél miképpen nyilvánult meg, azt tükrözi ez a tárlat-

anyag, amely a fotós kettős és a színésznő alkotói karakterét is jól kirajzolja. Amint Blénesi Kincső részletezte a tárlatnyitón, a képek maguk itt meg ott egy héten át reggeltől estig intenzív munkával készültek. Hogy mennyit tartottak az utómunkálatok, arról ezúttal nem volt szó. Ezekről biztos többet megtudunk a finisszáson, amelyen az ígéretek szerint Kotschy Gábor is jelen lesz. Ennek dátumát a későbbiekben közöljük.

N.M.K.

Szabó Duci és a vásárhelyi háromkirályok

Nagy Miklós Kund

Élvezetes, varázslatos volt minden beszélgetés a legendás Székely Színház örökös tagjával, Szabó Ducival. Jó kedélyét a legnehezebb időkben is megőrizte, múltidéző, vidám történeteit csengő kacagásával elegyítette. Legszívesebben a társulat hősköréről mesélt, frissen, színesen, elevenen, akárha aznap történt eseményekről beszélt volna. Mindenkiről tudott valami fontosat mondani, jellegzetes sztorit kerekíteni. Szinte lehetetlen csupán egy-két anekdotaszzerű részletet kiemelni a 2007-ben megjelent beszélgetőkönyvből, bárhol üjük fel a kötetet, egykettőre bűvös személyiség kel életre szavai nyomán. Álljunk meg mégis a marosvásárhelyi kezdeteknél. Ducika, ahogy mindenki becézte, akkor volt igazán elemében, ha emlékeivel visszazárlhatott abba az izgalmas, mozgalmassá, színjátékos vásárhelyi világba.

– Lássuk csak, kik voltak itt akkor, induláskor: Kovács Gyuri, Delly Ferenc, Kiss Laci... Őt még a fiúk is imádták. Én is nagyon szerettem. Az *Irkutszki történetben* játszottam vele utoljára. Kedves, előzékeny, udvarias volt. Igaz, az életben elég trehány, de amikor színpadra került, mintha skatulyából húzták volna ki. Nyaranta negyven-, sőt néha hatvannapos vagonos turnékat szerveztek számunkra. Akkor még nem voltak színházbuszok. Lakókocsivá rendezték be a vagonot, azzal utaztunk, abban laktunk, ott zajlott az előadások közt az életünk. Erről már sokan meséltek a régiiek közül. Fulladtunk meg, olyan hőség volt. Egy-egy városban mellékvágányra állították a vagonokat, kiraktak minket a rámpára, és ott sültünk, főttünk, de senki sem panaszkodott. Olykor gumislaggal öntözték kívülről a vagonokat. Kiss Laci hajnalban örökké elment halászni. Ellátott minket hallal. Én sütöttem meg, a többiek megették, nekem sosem maradt semmi. Mindenkinek volt petróleummal működő kis kályhája, azon főzicséltünk. Reggelente nagy kávézás folyt. Amikor Laci jött vissza a halászatból, hozott mezei virágot, és dobta be a lányok ablakán. Kellemes, társasági ember volt. Akkoriban, amikor ide kerültem, a Kultúrpalotában a pincében

vendéglő volt, törzsvendégekkel természetesen. Ott rögtön az elején megismertem Vársárhely három jellegzetes, népszerű emberét, az állatorvos Técsy Sanyit, a későbbi színész apját, elválaszthatatlan barátját, Gálik Tutit és az újságíróból színésszé váló Kiss Lacit. Úgy is hívtam őket, hogy a háromkirályok. Lacit is mindig László királynak szólítottam. Jaj, mennyi szép emlékem van!

Még ami kevésbé volt szép, annak is megszépült mára az emléke. Mint ezeké a vagonos turnéké. Én bizony úgy érzem, hogy csodálatos volt. Hol volt akkor jármű, városi közlekedés?! Be gyalog az állomásra... Temesváron, Sepsiszentgyörgyön, Brassóban. Kit izgatott az! Akkor még azt sem tudtam, hogy van lábam. Egyszer azt mondja Kuki (tudod, így hívtuk Lohinszkyt): Ida, gyere zuhanyozni. Abban az időben gőzmozdonyok voltak, minden állomáson elhelyeztek a vágányok közé olyan berendezéseket, ahol a gőzkazánt újra lehetett tölteni vízzel. Ezt használtuk mi zuhanyozónak. Egyikünknek kellett irányítania a „zuhanyozót”, a másik alá állt. Fürdőruhában voltunk, nagyszerűen lezuhanyoztunk, de mire visszaértem, a tal-

pam a kőszéntől koromfekete volt. Aztán órákig sikáltuk a lábamat, mert papucsban kellett játszanom az Úri muriban. Sok bolondságot csináltunk. Gyakran kifeküdtünk a vagon mellé a fűre, és ott römiztünk órákon át. Técsy Zsuzsika örökké énekelt. Összetartóak voltunk. Nem volt irigykedés. Amióta eljöttem a színházról, nagyon keveset hallok rólu, egyet azonban biztosan tudok: nekem nem volt senkivel konfliktusom. Még Lohinszkyval sem, ezt ő is mindig hangsúlyozta.

– *Emlékszem, egyszer meséltél valamit Bajor Giziről.*

– Igen, még Kolozsváron találkoztam vele. Ő tanított meg szépen, ízlésesen sminkelni. Meghívták vendégszereplésre az *Ásvaynéval*, Kamarás Gyula volt a partnere, mi, diáklányok státsztáltunk. Rám nézett, és behívott az öltözőbe. Büszkén mentem be. A kezembe nyomott egy darab vattát azzal, hogy töröljem le a szememet. Aztán ő gyönyörűen kifestette. És megtanított, hogyan tegyem ezután. Attól kezdve én is mindig úgy festetem ki. A magánéletemben nem szerettem festeni magam, még púdert sem használtam. Voltak még ilyen élményeim. Harmadéves

növendék koromban, még a bombázás előtt, Páger Antal is eljött, az *Egy nap a világban* játszott. Ő és Lőrincz Zsuzsa, az énekesnő. Az előadásban nekem is volt egy kis szerepem, ruhatáros lányként egy jelenetben fel kellett adjam a Páger kabátját, és akkor meg-simogatta az arcomat. Előadás után futva mentem haza, berobbantam az ajtón, és lel-kendezve újságoltam anyukámnak, hogy Páger Antal meg-simogott. Egész fiatalon találkoztam Somlay Artúrral is. Mi gyakran státsztáltunk, ott voltunk akkor is, amikor megfilmesítették az első Déryné filmet Szép Ilonkával. Fellépett nálunk Karády Katalin, Turay Ida is. Én Kolozsváron a színházhoz közel laktam, nagyon gyakran beültem az előadásokra. A proscénium páholy a növen-dékeké volt. Egyszer egyedül ülök a páholyunkban, alattunk volt az igazgatói páholy. Kikönyökölve néztem a darabot, és hirtelen hallom, nyílik az ajtó, valaki hangosan behúzza. Hátra sem fordultam, csak pisszegtem, hogy csend legyen. Hátranézek, hát Mihályfi Béla, az igazgató. Nem tudtam, most mi lesz. Kihívott, bevitt a páholyába, leültetett, majd a szünetben azt mondta, hogy mindig ott lát engem a színházban, megérdemlem, hogy az igazgatói páholyból figyeljem az elő-adást. És kijelentette, jól tettem, hogy le-pisszegtem, mert zajt csapott, s nem illik zavarni a színészek játékát. Gyakran csaponganak bennem az emlékek, csak úgy jönnek, nem is tudom, mi az elindítójuk. Most például az az eset is beugrik, amikor először mentünk vendégszerepelni Buda-pestre. Óriási esemény volt, különleges publicitást kapott. Tejbem-vajban fürdettek. Mi Csorbával éppen nem játszottunk, elmentünk megnézni Bessenyeit az *Othello*-ban. Nagyszerű volt. Hazafelé a villamoson egyszer csak érzem, hogy néz valaki. Oda-fordulok, Tompa Pufi az. Még Kolozsvárt vele játszottam, *A mosoly országában* ő alakította az eunuchot. Ordított az örömtől a villamoson: Ducikám, lelkem! El se tudom hinni, hogy itt látlak... Engem egyébként még a pályám elején végleg el akartak vinni Magyarországra, persze, hogy nem akartam menni, és anyuék sem engedtek, de ott biztos, hogy operaénekesnő lettem volna.

*A 2004–2024 Prospero emlékfizetből

A Székely Színház egykori Úri muri előadása. A színen (balról): Borovszky Oszkár, Delly Ferenc, Kovács György és Szabó Ernő
Forrás: A Marosvásárhelyi Nemzeti Színház archív fotótára

Farkas Ibolya színművész laudációja a Bernády-émlékplakett átadó ünnepségén

Nagy Miklós Kund

Mai kitüntetésünk laudációját egy ars poetica-szerű vallomásának részletével kezdem: „Nem elég csak az, hogy megfelelő időben megfelelő helyen legyen az ember. Nagyon fontos, hogy azzal a lehetőséggel, amit a sors és a pillanat nyújt, élni tudjon. Nem elég megkapni valamit, a feladat, amihez hozzájutsz, kötelez. Ha tovább akarsz lépni ezen a pályán, maximálisan kell teljesíteni. Én maximalista vagyok. Soha nem elégedtem meg a félmegoldásokkal. Ilyen értelemben egész életem hatalmas kihívás volt. Azt akartam, hogy amiben jelen vagyok, amit én csinállok, hibátlan legyen. Persze, hogy nem sikerült hibátlanra. De mindent megtettem, hogy arra felé haladjak.” Ez a hitvallás és az általa megvalósított példás életmű szervesen ráhangolódik arra az attitűdre és emberi tartásra, amit a Dr. Bernády György Közművelődési Alapítvány kuratóriuma legendásan maximalista névadója hagyatékának szellemében a Bernády-émlékplakettel jutalmazni kíván. Immár huszonötödik. A vallomást, amely számos életterület jeles képviselőjétől származhatna, nem nevesítettem, mert mindig arra törekedtünk, hogy utolsó pillanatig meglepetés legyen az ünneplendő személy kiléte, ez esetben azonban eleve esélytelen a titkolás, hiszen aki ma átveheti a Gyarmathy János szobrászművész alkotta bronz kispasztikát, egész eddigi életét rivaldafényben töltötte, gyakran bizonyította tehetségét, tudását önként előtt ezeken a deszkákon is. Farkas Ibolya művésznő Thália égíse alatt állt a város és közönsége, Marosvásárhely és Erdély magyar közössége, a szép szellem és a humanizmus szolgálatába több mint 65 éven át.

De miért is beszélek múlt időben? A ma-

rosvásárhelyi színházi élet Poór Lili-díjas Nagyasszonya a mai napig nem vált meg a színpadtól, itthon és külföldön is egyöntetű elismerést és hatalmas tapsot váltanak ki alakításai. Az *Ady és Adél* – „Lázálmok” az *életünk* című monodrámában életre keltett Lédája pár hónapja a Magyar Színházak Kisvárdai Fesztiválján is egyaránt lenyűgözte a szakmát és a közönséget. Idén márciusban, 85. születésnapján hívei ismét zsúfolásig töltötték a Spectrum Színházat. Rá néhány hétre az EMKE adott át életműdíjat Farkas Ibolyának „az erdélyi magyar színművészet hírének itthoni és külföldi öregbítéséért, színésznemzedékek oktatásáért, 65 éves színművészi pályafutása elismeréseként”. Igen, a Tompa Miklós Társulat örökös tagja hat és fél évti-

A díjátadó gála színpadán Farkas Ibolya művésznő és Borbély László, a Dr. Bernády György Közművelődési Alapítvány elnöke
Forrás: Dr. Bernády György Közművelődési Alapítvány

zede kezdte el kivételesen gazdag és sikeres teljes pályáját. A hőskor egykori nagyjai között, a Székely Színház nagyszerű csapatában kapcsolódott be Thália keserédes világába, majd vált a színházi igazság sajátos jelenségeinek egyre elhivatottabb keresőjévé. Száznál is több emlékezetes színpadi szerep, hét filmszerep, számos tévés feladat, nagy visszhangú egyéni előadástek, külföldi vendégjátékok, turnék jelzik e sokrétű életpálya magasra vezető útvonalát. Sőt még néhány rendezése is volt. Szenvedéllyel, de példás tudatossággal teljesítette hivatását. És úgy érezte, tapasztalatait, ismereteit át kell adnia az őket követő nemzedékeknek is. Hívták tanítani a színművészeti egyetemre, vállalta a kihívást. Az egyetemi hierarchia doktorátust

követelt a professzori ranghoz, és 63 évesen ebbe is belement, Bukarestben szerezte meg a doktori címet, úttörőként egyengetve a hasonló feladatokkal szembesülő színészpédagógusok szemléletváltásának folyamatát. A színlapon persze nem doktorok dominálnak, de Farkas Ibolya színésznő sok szerepével járult hozzá lelki bajok enyhítéséhez. Egy ilyen alkalmi méltatás csak egy kis töredékét tudja érinteni mindannak, amit ez a hosszú és termékeny karrier felölel. Ha valaki részleteiben is visszatekintene a művésznő pályájára, megteheti a Prospero sorozatban kiadott beszélgetőkönyv által. Amennyiben hozzájut, mert még 2011-ben jelent meg, fogyó áru, és azóta is annyi minden történt. Ez akkor is igaz, ha tudjuk, két esztendő kivéve, amikor a művésznő a Kolozsvári Állami Magyar Színház tagja volt, mindvégig Thália vásárhelyi papnője volt. Vagy éppen ezért?

Nem egyedül élte meg a játék örömeit, és küzdötte át a vívódásokkal telt éveket, a színház kétségekkal, nehézségekkal is teletűzdelt akadályversenyét. Volt egy ember, egy társ az életében, a férje, Lohinszky Loránd, akiben feltétel nélkül megbízhatott, akivel mindent megbeszélhetett. A Mester 100 éve született, nemrég emlékeztünk meg róla. Amikor Farkas Ibolyával valahol a vásárhelyi utcán találkozunk, önkéntelenül még mostanság is szétnézünk, hol lehet a közelben Lohinszky Loránd. Érdekes, hogy ő is itt, a Kultúrpalota nagytermében vehette át a Bernády-émlékplakettet 2010-ben, és mennyire örült neki! Ő akkor már tíz éve elhagyta a színpadot. Farkas Ibolyát még ma is vonzza a világot jelentő deszka. Adja Isten, hogy így legyen még nagyon sokáig!

Gratulálunk a díjhoz!

* Elhangzott 2024. október 25-én a marosvásárhelyi Kultúrpalota nagytermében

Jankó hárfája – Tordai Ede GPU Ribbon díjas felvétele a 11. Marosvásárhelyi Nemzetközi Fotóművészeti Szalonon
Forrás: a Szalon katalógusa

Szente B. Levente

Emlékek töredéke

tenyeredben ott van-e még
a rét, a magas, folyó melletti fűzfá,
hajdiban a szép virág?

lehunytt pilláid alatt
az a szívdobbanás,
a csókillet.

a bennünk lüktető emlékek töredéke,
az a tiszta gyermektánc,
a szerelem, a drót nélküli érintés,
a kíváncsiság.

mint ébredés előtt
mindannyiszor;

ha arcunkra hullt a fény –

Dünyyögő

Böloni Domokos

Hol lehet Dumi.
A hősök emlékművétől jobbra a második padon?
Ott volt. Volthatott. Tán még ott vanna.
Piros lapokkal játszó november.
Dünyyögő. Dünyyögő Dani.
Revendikálódik az árvaház, hess világgá.
Ölébe hull big szabadság.
Öröm pergő vakolata.
Svithómpad a borgó őszben.
Portyázik banda, nincs nála semmi. Nem tud kéregetni.
Mokány módra dunyitruzzák, többé ne fogd itt a helyet.
Tárgán hurcolásszák merre.
Akkortól lát befelé.

Kórház nem egy habos velesz.
Takarodj innen, te mocsok.
Nő becézi, cirókálja. Lehántja gatyáját.
Éccaka? Boldogság? Setét?
Minek restelkedne Dumi.
Mer' az mi.
Ó, be jó.

Röhög a telep. Koszlott kurva üzekedik vak csórával. Domnu Kuku, az ondulált frizurájú, száját nyalogatva fotografálja háromlábú állványáról.

Eksztrém irrit'.
Szuszogó szerencsétlenség.
Zannyistenli, hogy ágén itt gubbrik.
S vigyoruz, hogy rakj' bákhabél!
Ütrüg. Rügüt.
Suppsupp.
Na, gátá, órájt. Fáking idiót.

Szeretettel építi saját tablóját. Diákok, diákok, tabló, tabló, igazgató, diri, oszi, padtárs, szerelmes, milyen szép ez a Mancika, milyen csinos az a Rávéka, tabló, tabló, tabló.

Találkozunk ekkorakkor!
Párolog idő. Dumi pisolyg. Tablós padtárs furcsa szagú nő, séta édenben.
A neve cébé, Cukibaba.
Csinibaba is, a parki muzsikából.
Sugárbébi, mikor süt a nap.
Egyszemélyes padtárslista.
Kész, dünyyögi Dumi.
Tablótablótabló.

Há, te! Ez mind csak it' rünzsál s gubaszkol.
Zistenkóját nekije te.

Megdőlve, mint régi sírkő, de még olvasható kezdőbetűkkel.
D. D. + CB.
RIP

Mezőgazdasági hírek

Meghosszabbították a zárt térben termesztett zöldségek támogatására szánt pályázati határidőt

A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Minisztérium javaslatára kormányhatározattal meghosszabbították a zárt térben termesztett zöldségek támogatására szánt pályázatok benyújtási határidejét. Az igényelt összeget üvegházban vagy fóliasátorban 2024–2025-ben termesztett paradicsom, paprika, paradicsompaprika, uborka, paszuly, saláta, spenót és zöldbogyó termesztésére lehet elkölteni. A támogatást az 1342/2024-es kormányrendelettel hagyták jóvá, és november elsején közzétették a Hivatalos Közlönyben. Előzőleg e dátumtól számolva 10 napon belül kellett benyújtani a gazdák a pályázatokat a megyei mezőgazdasági igazgatóságokhoz. Ez a határidő november 18-ig tolódt, a feltételek nem változtak. (v.gy.)

Nyilvános vitán az energetikai pályázati útmutató

Nyilvánosságra hozták a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Minisztérium honlapján a megújuló energiaforrások felhasználását támogató pályázatot. A beszerelt energiatermelő egységekkel (napelemekkel) létrehozott villamos áramot mezőgazdasági és élelmi-

szériai egységek termelhetik saját használatra. A konzultálási határidő 15 naptári nap, vagyis az érdekeltek 2024. november 29-ig küldhetik el románul a pályázati útmutatóval kapcsolatos észrevételeiket, megjegyzéseiket a következő e-mail-címekre: elena.filip@madr.ro és consultare@afir.info.

A pályázatra hivatalosan létesített, az Országos Kereskedelmi Kamaránál (ONRC) bejegyzett mezőgazdasági és élelmiszeripari cégek, valamint talajjavító szervezetek, társulások (OUAI/FOUAI) pályázhatnak. A támogatásnak köszönhetően 1 MW alatti és feletti villamos energiát termelő napelemeket – tárolási lehetőséggel vagy anélkül – szerelhetnek fel a hasznélvezők. A finanszírozást az Energetikai Minisztérium által biztosított és a Mezőgazdasági Minisztérium által kezelt alapból biztosítják, pályázatkezelő hatóság a Vidékfejlesztési Ügynökség (AFIR).

A tervezet megtalálható a Mezőgazdasági Minisztérium honlapján (www.madr.ro) az Átlátható döntéshozatalhozatal (Transparentă Decizională) – jogszabálytervezetek (proiecte de acte normative) menüpontban, valamint a Vidékfejlesztési Ügynökség (www.afir.ro) honlapján a Közlemények/nyilvános viták fejezetnél. (vagy)

Ciolacu: Megtehetjük az utolsó lépést a minimálbér 4050 lejre emelése felé

A minimálbér kiszámításának uniós irányelvekhez igazított új mechanizmusáról szóló törvény kihirdetését követően a kormány megteheti „az utolsó lépést” a minimálbér 4050 lejre emelése felé – jelentette ki csütörtökön a miniszterelnök.

Marcel Ciolacu a kormányülés elején elmondta, örül annak, hogy a választási kampány nem befolyásolta a kormány munkáját, és köszönetet mondott ezért a kabinet tagjainak. Hozzátette, kormányának egyik prioritása a munkavállalók jövedelmének növelése, ez a cél a minimálbér emelésével is. Rámutatott, miután az államfő kihirdette a minimálbér kiszámításának uniós irányelvekhez igazított új mechanizmusáról szóló törvényt, a kabinet megteheti „az utolsó lépést” a minimálbér 4050 lejre emelése irányába.

A miniszterelnök hangsúlyozta, hogy az erről szóló jogszabálytervezetet közvitára bocsátották, és „mielőbb” elfogadják. „Ennek nincs sem a választásokkal kapcsolatos, sem más jellegű akadálya, ja-

nuár 1-jétől nőni fog a minimálbér” – szögezte le Marcel Ciolacu.

Klaus Iohannis államfő szerdán hirdette ki a minimálbér kiszámításának uniós irányelvekhez igazított új mechanizmusáról szóló törvényt.

A jogszabály a megfelelő európai uniós minimálbérékről szóló 2022/2041-es irányelvet ülteti át a román jogrendbe.

A törvény szerint a bruttó minimálbért évente kormányhatározatban szabják meg, szem előtt tartva a lakosság élet- és munkakörülményeinek javítását és „a méltó életszínvonal biztosítását”. A kormányhatározatban megszabott bruttó minimálbért a következő év január elsejétől alkalmazzák, és évente egyszer aktualizálják a szakszervezetek és a munkaadók országos szövetségeinek konzultálásával.

A jogszabály azt is rögzíti, hogy egy alkalmazott az egyéni munkaszerződése megkötésétől számított legtovább 24 hónapon át kaphat minimálbért, utána emelni kell a fizetését. (Agerpres)

Az EU Bírósága elé idézi az EB Romániát a települési szennyvíz nem megfelelő kezelése miatt

Az Európai Unió Bírósága (EUB) elé idézi az Európai Bizottság (EB) Romániát és Bulgáriát a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelvben (91/271/EGK) előírt szennyvízgyűjtési és -feldolgozási kötelezettségek teljes körű betartásának elmulasztása miatt.

Az EB csütörtöki közleményében emlékeztettek: az irányelv előírja, hogy az emberi egészség és a környezet megóvása érdekében a települési szennyvizet a környezetbe való kibocsátás előtt be kell gyűjteni és kezelni kell. A városokban (és az agglomerációkban) ki kell alakítani az ehhez szükséges infrastruktúrát. A kezeletlen szennyvíz veszélyes lehet az emberi egészségre, és szennyezheti a tavakat, folyókat, a talajt és a felszín alatti vizeket. A csatlakozási szerződésben mind Bulgária, mind Románia haladékat kapott, hogy tegyen eleget a kötelezettségeknek.

Az EB szerint Romániában 150 nagy agglomeráció (ahol a lakosság száma meghaladja a 10.000-et) nem teljesíti az irányelv gyűjtőrendszerekre vonatkozó kö-

vetelményeit, 154 agglomerációban a gyűjtőrendszerekbe kerülő települési szennyvizet nem kezelik megfelelően, 155 nagy agglomerációban pedig nem biztosított a szigorúbb kezelés a szennyvíz kibocsátása előtt. Ezeknek az agglomerációknak 2015. december 31-ig kellett volna eleget tenniük a követelményeknek.

Az Európai Bizottság 2017 júliusában felszólító levelet, majd 2020 májusában indoklással ellátott véleményt küldött Bulgáriának. Románia 2018 júniusában felszólító levelet, 2020 októberében kiegészítő felszólító levelet, majd 2022 februárjában indoklással ellátott véleményt kapott. A Romániának küldött kiegészítő felszólító levél célja az volt, hogy kiterjessze a felszólítást a nagy agglomerációkra is, amelyekre a 2018 júniusában küldött eredeti felszólító levél nem tért ki.

Az EB álláspontja szerint a bolgár és a román hatóságok eddigi erőfeszítései nem elégségesek, ezért az Európai Unió Bírósága elé idézi Bulgáriát és Romániát. (Agerpres)

Elvitték a 9,58 millió eurós főnyereményt a hatoslottón

Megnyerték csütörtökön a 47,7 millió lejes (több mint 9,58 millió eurós) főnyereményt a hatoslottón; a nyertes szelvény több mint 4400 lejtbe került.

A Román Lottótársaság tájékoztatása szerint a nyertes számsort

egy galaci lottózóban játszották meg.

A 4413,50 lejért vásárolt szelvényen a három játékosban egyenként tíz számot jelöltek meg, ami összesen 630 variánst jelent.

Idén ez volt a negyedik telitalá-

lat a 6/49-es lottón, legutóbb április 28-án vitték el a főnyereményt, amely akkor 3,6 millió lej volt.

A lottójáték szabályai szerint a nyertesnek 90 nap áll a rendelkezésére, hogy jelentkezzen a nyereményért. (Agerpres)

FONTOS TELEFONSZÁMOK

• Romtelecom-tudakozó – információ	- 0766-121-234	• Delgaz Grid	- 0265/200-928 - 0800/800 928
• Központosított ügyelet (Rendőrség, Tűzoltóság, SMURD, Csendőrség, Mentőállomás):	112	• Aquaserv:	- hideg víz-csatorna - 0265/215-702 - közönségszolgálat - 0265/208-888 - központ - 0265/208-800 - 08008-208-888
• Rendőrség	- 0265/202-305	• Fogasztóvédelmi hivatal	- 0265/254-625
• SMURD (betegekkel kapcsolatos információk)	- 0265/210-110	• Vasútállomás	- 0265/236-284
• Sürgősségi szolgálat: – gyermekeknek	- 0265/210-177	• Vili Kft.: temetkezés, segélyintézés (0-24 óra), professzionális balzsamozás	- 0265/215-119 - 0744-282-710
Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal	- 0265/268-330	• Nemzetközi halottszállítás	- 0265/215-119 - 0744-282-710
GYULAFEHÉRVÁRI CARITAS, otthon gondozó szolgálat, 8–16 óra között:	- 0736-883-110	• Alkony Kft. temetkezés (24 ó.)	- 0265/263-865
• Optika-Optofarm	- 0265/212-304 - 0265/312 436 - 0265/250-120 - 0265/263 351	• Koporsók, kellékek, koszorúk és halottszállítás	- 0745-606-215 - 0745-606-269 - 0758-047-604
• Optolens szemsebészet	- 0265/263-351	• Maros megyei RMDSZ	- 0265/264-442 - 0265/262-907
• Dora Optics	- 0733-553-976		
• Dora Medicals	- 0265/212-971		
• Radiológia, echográfia Dr. Jeremiás István	- 0265/222- 446		
• Prefektúra	- 0265/266-801		
• DIGI	- 0365/400-401 - 0365/400-404		
• Áramszolgáltató vállalat – vidék	- 0800-500-929 - 0265/929		

Méltányos reklámdíj fejében
állandó szereplője lehet
a FONTOS TELEFONSZÁMOK
rovatnak.
Várjuk jelentkezését
a 0265/268 854-es
telefonon.

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

MINDENFÉLE

VÁLLALUNK tetőjavítást, bármilyen javítást, kinti-benti munkát. Nyugdíjasoknak 15% kedvezmény. Tel. 0733-707-047. (24404)

VÁLLALUNK azonnali kezdéssel építkezési munkát, tetőjavítást bármilyen anyagból, saját anyagból is, benti munkát, meszelést, fali-, padló-csempe-lerakást, szigetelést, kerítés-készítést, vashegesztést, bádogosmunkát. Nyugdíjasoknak 12% kedvezmény. Tel. 0759-119-183, 0729-408-696, Nagy István. (24304)

MEGEMLÉKEZÉS

Kegyelettel és fájó szívvel emlékezünk november 16-án

MOLDOVÁN ILDIKÓRA

szül. Csiszér

halálának 13. évfordulóján.

Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!

Szerettei: férje, lánya, fia családjukkal együtt. (24444)

ELHALÁLOZÁS

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy a drága jó édesanya,

PAP IBOLYA-MÁRIA

áldozatkész és szeretetben gazdag életének 89. évében, 2024. november 15-én visszaadta lelkét Teremtő Urának.

Drága halottunk földi maradványait 2024. november 18-án 15 órakor helyezük örök nyugalomra a marosvásárhelyi református temetőben, református szertartás szerint.

Emléke legyen áldott, nyugalma csendes! Mély fájdalommal búcsúzik lánya, Melinda. (27448-I)

Spălătorie și detailing auto
Beltrand

autómosó és -kozmetika

– külső-belső tisztítás
– kárpittisztítás, polírozás, viaszozás

Marosvásárhely
Predeal u. 97 sz.

Telefon: 0265/223-902
0740-393-060

rádió
GaGa
Marosvásárhely

Marosvásárhely 88.0

Segesvár 104.3

Szászrégen 94.7

Szováta 102.0

médiatek

Évadzáró Adventi Nótáest

Gyárfás Kinga

Miklós Szilvia

Zenekar: Jánoska Béla és népzenekeara
Műsorvezető: Buta Árpád Attila

Ábrám Tibor

Fülöp Zoltán

Bodó Loránd Csaba

Koós Éva

Buta Árpád Attila

Vigh Ibolya

Gyárfás István

2024. november 24-én, vasárnap este 6 órától,
a marosvásárhelyi Kultúrpalota nagytermében.

Jegyek elővételben a Kultúrpalota
jegypénztárában, vagy a helyszínen.
Egy jegy ára 35 lej.

Médiatámogatónk: Marosvásárhelyi Rádió Románia, ETV, ARDEÁL TV, TVR

Újdonságok a
Kobak könyvesboltokban:

Amy Harmon
Az ismeretlen kedves

Orvos-Tóth Noémi
Szabad akarat

Keresse fel kávézónkat
a vásárhelyi
könyvesboltban!

Orvos-Tóth Noémi
Szabad akarat

Marosvásárhely, Győzelem tér 18.szám
Szászrégen, Mihai Viteazu út 15.szám

HÁROMSZÉK
TÁNCSZÍNHÁZ

2024/2025
ÉVAD

LÚDAS MATYI
MUSICAL

Rendező-koreográfus: NOVÁK FERENC
A rendező munkatársa: IVÁCSON LÁSZLÓ
Művészeti munkatársak: FAZAKAS MISI, FAZAKAS LEVENTE

A Háromszék Táncszínház hivatalos partnertársa:
Közös költségvetésű szervezet
Köznevelési Minisztérium
Kulturális Központok

Az előadás felújítását támogatja:
Magyar Kultúra Alapja

November 19. (kedd) 10:00 12:00
Maros Művészegyüttes előadóterme
Jegyek ára: 15 lej

ETV
ERDÉLY TV

ÜZENET SZERETETTEL
VASÁRNAP 13:30

ÜZENJEN ÖN IS
ERDÉLY LEGNÉPSZERŰBB
KÍVÁNSÁGMŰSORÁBAN!

Marosvásárhelyi Rádió Románia

96 FM
106,8 FM
1323 AM

www.marosvasarhelyiradio.ro

RADIO KOKO
ONLINE STREAMING